

Reactie op het 'Wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme'

15 augustus 2025

LS,

Betreft de internetconsultatie over 'Wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties'.

Bezwaar

Ik maak bezwaar tegen dit wetsvoorstel. Het moet wat mij betreft van tafel.

Hier volgt mijn argumentatie.

A) Wat is een terrorist? Dit wetsvoorstel geeft er een kwalificatie voor. Het is iemand die een 'levenslange gevangenisstraf' heeft gekregen of zou kunnen krijgen. Maar wanneer is zo'n kwalificatie toereikend?

Wat kunnen we van onze Nederlandse geschiedenis leren?

De Indonesische strijders tegen de koloniale Nederlandse overheersers werden door ons terroristen genoemd. In hun eigen kringen waren het vrijheidsstrijders. Op hun handelen stond naar de koloniale Nederlandse wetgeving de doodstraf (terechtstelling, vuurpeloton), nog weer meer dan een levenslange gevangenisstraf.

Wij noemden deze laatste koloniale oorlog een politionele actie. Vanuit Indonesisch perspectief was het een onafhankelijkheidsstrijd, een vrijheidsstrijd. Nederlandse dissidenten waren verraders, dienstweigeraars waren al gauw deserteurs. Wanneer ze zich aansloten bij de tegenstander werden het mede-terroristen.

Johan Cornelis (roepnaam: Jan, bijnaam: Poncke) Princen (Den Haag, 21 november 1925 – Jakarta, 21 februari 2002) was een Indonesische mensenrechtenactivist van Nederlandse afkomst. Als dienstplichtige deserteerde hij in 1948 in Nederlands-Indië om bij de Tentara Nasional Indonesia (TNI, Indonesische republikeinse troepen) dienst te nemen. (Op 14-08-2025 van Wikipedia, met dank.)

In 1994 mocht Poncke Princen naar Nederland komen zonder gevaar van berechting, laat staan gevangenisstraf. Het visum dat hem werd verleend voor een familiebezoek aan Nederland beschouwde hij als rehabilitatie.

Onze koning heeft in 2020 excuus aangeboden aan Indonesië. De voormalige Indonesische vrijheidsstrijders kunnen vanaf dat moment door ons niet meer terroristen worden genoemd.

Voordat deze inkeer in Nederland op allerlei manieren en niveaus plaatsvond, zouden sympathisanten van actoren als meneer Princen, sympathisanten die zich uitdrukkelijk uitten, onder een wetgeving zoals het kabinet die nu voorstaat een gevangenisstraf hebben kunnen krijgen. Dat zou dan zeer bedenkelijk zijn geweest, beter gezegd onrecht. Daarom is dit wetsvoorstel zeer bedenkelijk, niet te zeggen onrecht bevorderend.

B) Ik verwacht dat er ooit een dag komt waarop, ook in de ogen van de staat Israël, Palestijnse strijders niet meer als terroristen worden beschouwd maar (eventueel stilzwijgend) worden erkend als vrijheidsstrijders. Dat doet niets af aan eventueel te berechten oorlogsmisdaden. Dit laatste kan, met

het oog op de strijd rond de bezetting van Palestijnse gebieden zowel Palestijnse als Israëlsche strijders betreffen. Maar,

maar ondertussen zouden demonstranten tegen de oorlog in Gaza, tegen de bezetting van de Westbank en tegen de steeds verdere onteigening-van-bezittingen-van-Palestijnen in het geval van de voorgestelde wetgeving voor de rechter gedaagd kunnen worden omdat ze naar het idee van derden instemming betuigen met Palestijnse strijders. De aanklacht tegen hen zou door de rechter gehonoreerd kunnen worden doordat de staat Israël (en ook vele andere landen in de westerse wereld) Palestijnse strijders betitelen als terrorist.

C) Aan deze twee voorbeelden, dat van Indonesië en dat van de staten Israël en Palestina (de laatste als zodanig door vele landen in de wereld erkend), is te zien hoe subjectief, hoe politiek en hoe tijdgebonden opvattingen over terrorisme zijn.

Het lijkt mij dan ook tamelijk zinloos om mensen zo mogelijk een gevangenisstraf op te leggen voor hun opvattingen, door anderen als het sympathiseren met terrorisme gezien, en het demonstratief en gewelddoos uiten daarvan.

Ten overvloede mogelijk, maar mijn punt wordt ook geïllustreerd door de volgende historische voorbeelden.

Gandhi en Mandela zijn ooit als terrorist benoemd, met in ieder geval bij Mandela de kwalificatie van levenslange gevangenisstraf. Daarvoor zat hij op Robbeneiland. Mensen die uitdrukkelijk sympathiseerden met Mandela, doordat zij in de zestiger jaren meededen aan demonstraties tegen apartheid, hadden met de wetgeving die nu in Nederland voorligt voor de rechter gedaagd kunnen worden en veroordeeld.

D) Voorstanders van het onderhavige wetsvoorstel zouden kunnen zeggen dat de rechter gaandeweg wel afdoende uitfiltert wat bij kwesties in deze als subjectief en tijdelijk moet worden gezien, eventueel met behulp van aanvullende jurisprudentie. Zou kunnen (ik zie geen reden tot optimisme op dit punt, het lijkt me zelfs per definitie onmogelijk), maar ondertussen zou zo'n wet een zware druk leggen op (de intentie tot) demonstreren. Veel demonstranten (op straat, op socials, bij 'ingezonden stukken') kunnen het zich namelijk niet veroorloven om gearresteerd te worden, om tijd en geld kwijt te raken aan verantwoording voor de rechter. Ze hebben vaak allerlei persoonlijke verplichtingen (opleiding, baan, gezin, vrijwilligerswerk, mantelzorg). Ze zullen intense afwegingen moeten maken over wel of niet demonstreren voor een zaak. Zo wordt het recht tot demonstreren, nota bene een grondrecht, onder zware druk gezet.

Door dit alles lijkt dit wetsvoorstel mij niet verstandig. Ik stel voor om het uit behandeling te nemen en de schaars-beschikbare-middelen-voor-ontwikkeling-van-wetgeving (deskundigheid, tijd en geld) te besteden aan andere zaken, vooral zaken die te maken hebben met het verminderen van de druk op het klimaat, in het bijzonder wet- en regelgeving gericht op de vermindering van het verbruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van methaan (met name door olie- en gaswinning winning en door veeteelt). Het geweld dat hier vanuit gaat, niet alleen tegen mensen maar tegen de schepping in zijn geheel, zou trouwens met recht terreur genoemd kunnen worden. Ik verwacht evenwel dat actoren die deze terreur uitvoeren voorlopig niet terrorist genoemd zullen worden, laat staan dat sympathisanten/ondersteuners van hen met een wetsvoorstel als het onderhavige voor de rechter gedaagd zouden worden. Maar ook al zou juist dat wenselijk zijn, ook hiervoor lijkt me dit wetsvoorstel niet nodig. Er is denk ik voldoende nationale en internationale wet- en regelgeving om dit duurzaamheidsontregelende gedrag aan de kaak te stellen. Nogmaals, daar is dit wetsvoorstel niet voor nodig. Ik schat in dat de indieners het ook niet voor de genoemde groep actoren bedoeld hebben. Kun je nagaan.

Nee, een wetsvoorstel als dit heeft volgens mij om de genoemde redenen geen zin. Het is naar mijn idee zaak om alle beschikbare denkkraft, energie en tijd voor politiek en bestuur in te zetten voor beleid op het gebied van klimaat, biodiversiteit en gelijkheid, om juist daar met goed beleid vorderingen te boeken.

---//---